T004 A HÀM IV 191-Kinh Đại Không-Phẩm Song

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

191. KINH ÑAÏI KHOÂNG1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa giöõa nhöõng ngöôøi hoï Thích, ôû trong thaønh Ca-duy-la-veä, taïi vöôøn Ni-caâu-loaïi2. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân sau khi ñeâm ñaõ qua, vaøo buoåi saùng sôùm, ñaép y caàm baùt ñi vaøo thaønh Ca-duy-la-veä khaát thöïc. Sau khi aên xong, sau buoåi tröa, Ngaøi ñi ñeán tinh xaù Gia-la-sai-ma Thích3. Luùc baáy giôø taïi tinh xaù Gia-la-sai-ma thích coù saép ñaët raát nhieàu giöôøng choõng, coù raát nhieàu Tyø- kheo truù nghæ ôû trong ñoù. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân töø trong tinh xaù Gia-la-sai-ma Thích ñi ra, ñeán Giaø-la Thích4 tinh xaù. Baáy giôø, Toân giaû A-nan vaø raát nhieàu Tyø-kheo ôû trong tinh xaù Giaø-la Thích ñang laøm y. Toân giaû A-nan töø xa troâng thaáy Phaät saép ñeán, beøn ra nghinh tieáp, röôùc y baùt cuûa Phaät, trôû vaøo traûi giöôøng ngoài, muùc nöôùc röûa chaân. Phaät röûa chaân roài, ngoài treân choã ngoài cuûa Toân giaû A-nan ñaõ traûi saün trong tinh xaù Giaø-la Thích vaø noùi raèng: “Naøy A-nan, trong tinh xaù Gia-la-sai-ma Thích coù saép ñaët raát nhieàu giöôøng choõng, coù raát nhieàu Tyø-kheo truù nghæ ôû trong ñoù chaêng?” Toân giaû A-nan baïch: “Quaû nhö vaäy, baïch Theá Toân, trong tinh xaù Gia-la-sai-ma Thích coù saép ñaët raát nhieàu giöôøng choõng, coù raát nhieàu Tyø-kheo ñang truù nghæ trong ñoù. Vì sao? Vì chuùng con hoâm nay ñang laøm y.” Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo A-nan raèng: “Tyø-kheo khoâng neân ham muoán noùi chuyeän oàn aøo, vui thích trong söï noùi chuyeän oàn aøo, tuï taäp ñeå noùi chuyeän oàn aøo, ham muoán ñoâng ngöôøi, vui thích vôùi söï ñoâng ngöôøi, tuï taäp ñoâng ngöôøi, khoâng thích rôøi xa choã ñoâng ngöôøi, khoâng thích soáng coâ ñoäc ôû nôi xa vaéng. “Tyø-kheo naøo ham muoán noùi chuyeän oàn aøo, vui thích trong söï noùi chuyeän oàn aøo, tuï taäp ñeå noùi chuyeän oàn aøo, ham muoán ñoâng ngöôøi, vui thích vôùi söï ñoâng ngöôøi, tuï taäp ñoâng ngöôøi, khoâng thích rôøi xa choã ñoâng ngöôøi, khoâng thích soáng coâ ñoäc ôû nôi xa vaéng; vò aáy neáu coù hoan laïc nôi söï hoan laïc cuûa baäc Thaùnh, hoan laïc voâ duïc, hoan laïc vieãn ly, hoan laïc tòch tònh, hoan laïc chaùnh giaùc, hoan laïc khoâng taøi saûn, hoan laïc phi sanh töû, ñoái vôùi nhöõng hoan laïc aáy maø ñöôïc deã daøng khoâng khoù, tröôøng hôïp naøy khoâng theå xaûy ra. “Naøy A-nan, Tyø-kheo naøo khoâng ham muoán noùi chuyeän oàn aøo, khoâng hoan laïc trong

1.

Töông ñöông Paøli M.122 Mahaø-suóóataø-suttaö.

2.

Xem caùc kinh 12, 100, 116.

3.

Gia-la-sai-ma Thích tinh xaù Paøli: Kaøôakhemakassa
Sakkassa vohaøra, tinh xaù cuûa
Kaølakhema, ngöôøi hoï Thích.

4.

Giaø-la Thích Paøli: Ghaæaøya-sakkassa.

söï noùi chuyeän oàn aøo, khoâng tuï taäp ñeå noùi chuyeän oàn aøo, khoâng ham muoán ñoâng ngöôøi, khoâng hoan laïc vôùi söï ñoâng ngöôøi, khoâng tuï taäp ñoâng ngöôøi, muoán rôøi xa choã ñoâng ngöôøi, thöôøng hoan laïc trong söï soáng coâ ñoäc nôi xa vaéng; vò aáy neáu coù söï hoan laïc cuûa baäc Thaùnh, hoan laïc voâ duïc, hoan laïc vieãn ly, hoan laïc tòch tònh, hoan laïc chaùnh giaùc, hoan laïc khoâng taøi saûn, hoan laïc phi sanh töû, ñoái vôùi nhöõng hoan laïc naøy maø ñöôïc deã daøng khoâng khoù, tröôøng hôïp naøy taát coù theå xaûy ra. “Naøy A-nan, Tyø-kheo khoâng neân ham muoán noùi chuyeän oàn aøo, hoan laïc trong söï noùi chuyeän oàn aøo, tuï taäp ñeå noùi chuyeän oàn aøo, ham muoán ñoâng ngöôøi, hoan laïc vôùi söï ñoâng ngöôøi, tuï taäp ñoâng ngöôøi, khoâng thích rôøi xa choã ñoâng ngöôøi, khoâng thích soáng coâ ñoäc ôû nôi xa vaéng. “Tyø-kheo naøo ham muoán noùi chuyeän oàn aøo, hoan laïc trong söï noùi chuyeän oàn aøo, tuï taäp ñeå noùi chuyeän oàn aøo, ham muoán ñoâng ngöôøi, hoan laïc vôùi söï ñoâng ngöôøi, tuï taäp ñoâng ngöôøi, khoâng thích rôøi xa choã ñoâng ngöôøi, khoâng thích soáng coâ ñoäc ôû nôi xa vaéng. Neáu vò aáy chöùng ñaéc thôøi aùi taâm giaûi thoaùt5 vaø baát thôøi baát di ñoäng taâm giaûi thoaùt6, tröôøng hôïp naøy hoaøn toaøn khoâng xaûy ra. “Naøy A-nan, Tyø-kheo naøo khoâng ham noùi chuyeän oàn aøo, khoâng hoan laïc trong söï noùi chuyeän oàn aøo, khoâng tuï taäp ñeå noùi chuyeän oàn aøo, khoâng ham muoán ñoâng ngöôøi, khoâng hoan laïc vôùi söï ñoâng ngöôøi, khoâng tuï taäp ñoâng ngöôøi, muoán rôøi xa choã ñoâng ngöôøi, thöôøng hoan laïc trong söï soáng coâ ñoäc nôi xa vaéng; vò aáy chöùng ñaéc thôøi aùi taâm giaûi thoaùt vaø baát thôøi baát di ñoäng taâm giaûi thoaùt, tröôøng hôïp naøy taát coù xaûy ra. “Vì sao vaäy? Naøy A-nan, Ta khoâng thaáy coù moät saéc naøo khieán Ta ham muoán hoan laïc. Saéc aáy baïi hoaïi, bieán dòch, vaø khi noù ñoåi khaùc thì sanh ra saàu bi, khoùc loùc, öu khoå, aûo naõo. Vì vaäy, Ta an truï nôi moät truù xöù khaùc maø thaønh töïu Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñoù laø vöôït qua taát caû saéc töôûng, an truï nôi ngoaïi khoâng. “Naøy A-nan, Ta an truï nôi truï xöù naøy roài, phaùt sanh söï hoan duyeät. Söï hoan duyeät naøy Ta caûm thoï trong toaøn thaân vôùi chaùnh nieäm chaùnh trí, roài phaùt sanh hyû, phaùt sanh khinh an7, phaùt sanh laïc, phaùt sanh ñònh. Ñònh naøy Ta caûm thoï toaøn thaân vôùi chaùnh nieäm chaùnh trí. “Naøy A-nan, neáu coù Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc hay Öu-baø-di naøo tìm ñeán Ta, Ta beøn vì hoï maø an truï trong taâm nhö vaäy, vieãn ly, an laïc, voâ duïc. Ta cuõng vì hoï maø thuyeát phaùp, khuyeán khích, hoã trôï hoï. “Naøy A-nan, Tyø-kheo naøo muoán haèng an truï trong khoâng taùnh8, Tyø-kheo aáy seõ giöõ vöõng noäi taâm an truï, tónh chæ, khieán cho chuyeân nhaát vaø ñònh9 Vò aáy sau khi giöõ vöõng noäi taâm an truï, tónh chæ, khieán cho chuyeân nhaát vaø ñònh roài, haõy suy nieäm veà noäi khoâng. “Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo noùi nhö vaày: “Toâi khoâng giöõ vöõng noäi taâm an truï, tónh chæ, khoâng khieán cho chuyeân nhaát vaø ñònh”, thì naøy A-nan, neân bieát vò aáy töï laøm cho mình raát phieàn nhoïc10.

5.

Xem caùc chuù thích trong kinh soá 127. Paøli: saømaøyikaø kantaø cetovimutti.

6.

Xem caùc chuù thích trong kinh soá 172. Paøli: asaømaøyika akuppaø cetovimutti.

7.

Chæ, ñöôïc hieåu laø khinh an.

8.

Ña haønh khoâng. Nhö kinh soá 190 treân.

9.

Paøli: ajjhattameva cittaö saòæhapetabbaö sannisaødetabbaö ekodi kaøtabbaö samaødahaøtabbaö, noäi taâm caàn an ñònh, tónh chæ, söï chuyeân nhaát vaø taäp trung.

10.

Xem cht.7, kinh 190.

“Naøy A-nan,Theá naøo laø Tyø-kheo giöõ vöõng noäi taâm an truï, tónh chæ, khieán cho chuyeân nhaát vaø ñònh? Tyø-kheo ñoái vôùi thaân naøy coù hyû laïc do ly duïc phaùt sanh, thaám öôùt khaép taát caû, thaám öôùt nhuaàn moät caùch phoå bieán sung maõn; hyû laïc do ly duïc sanh khoâng choã naøo khoâng bieán maõn. Naøy A-nan, cuõng nhö moät ngöôøi taém goäi, ñöïng ñaày boät taém trong nhaø roài ñoå nöôùc vaøo khuaáy raát ñeàu cho noåi boït leân, thaám öôùt thaám nhuaàn khaép taát caû, phoå bieán sung maõn, trong ngoaøi kín ñaùo khoâng coù choã naøo ræ ra. Cuõng vaäy, naøy A-nan, Tyø-kheo nôi thaân naøy coù hyû laïc do ly duïc phaùt sanh, thaám öôùt khaép taát caû, thaám öôùt nhuaàn moät caùch phoå bieán sung maõn. Hyû laïc do ly duïc sanh khoâng choã naøo khoâng bieán maõn. “Naøy A-nan, nhö vaäy, Tyø-kheo giöõ vöõng noäi taâm an truï, tónh chæ, khieán cho chuyeân nhaát vaø ñònh roài11, haõy taùc yù veà noäi khoâng. Vò aáy sau khi taùc yù veà noäi khoâng roài, maø taâm beøn di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng ñöôïc trong vaét, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi khoâng, Tyø-kheo aáy haõy taùc yù veà ngoaïi khoâng. Vò aáy sau khi taùc yù veà ngoaïi khoâng roài, taâm beøn di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng ñöôïc trong vaét, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi ngoaïi khoâng. “Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo trong luùc quaùn, bieát raèng mình ñang taùc yù veà ngoaïi khoâng maø taâm di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi ngoaïi khoâng, Tyø-kheo aáy haõy taùc yù veà noäi ngoaïi khoâng. Vò aáy sau khi suy nieäm veà noäi ngoaïi khoâng roài maø taâm beøn di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng trong vaét, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi ngoaïi khoâng. Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo trong luùc luùc quaùn maø bieát raèng mình ñang suy nieäm veà noäi ngoaïi khoâng maø taâm di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng ñöôïc trong vaét, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi ngoaïi khoâng, Tyø-kheo aáy haõy taùc yù veà söï khoâng di ñoäng. “Vò aáy sau khi suy nieäm veà söï khoâng di ñoäng maø taâm di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng ñöôïc trong vaét, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi söï baát di ñoäng. Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo naøo trong luùc quaùn saùt bieát ñöôïc raèng mình ñang suy nieäm veà söï khoâng di ñoäng maø taâm

di ñoäng, khoâng höôùng ñeán gaàn, khoâng ñöôïc trong vaét, khoâng an truï, khoâng giaûi thoaùt ñoái vôùi söï baát di ñoäng, Tyø-kheo aáy coù taâm nhö theá naøy hay theá khaùc, baèng ñònh nhö theá naøy hay theá khaùc maø ñieàu phuïc, lieân tuïc ñieàu phuïc, tu taäp, lieân tuïc tu taäp, laøm nhu nhuyeán roài laïi nhu nhuyeán, raát haân hoan trong söï nhu hoøa, raát tònh laïc trong söï vieãn ly. “Neáu vò aáy coù taâm nhö theá naøy hay theá khaùc baèng ñònh nhö theá naøy hay theá khaùc maø ñieàu phuïc roài laïi ñieàu phuïc, tu taäp roài laïi tu taäp, nhu nhuyeán roài laïi nhu nhuyeán, raát haân hoan trong söï nhu hoøa, raát tònh laïc trong söï vieãn ly roài, haõy baèng noäi khoâng maø thaønh töïu an truï. “Vò aáy sau khi noäi khoâng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi khoâng. Naøy A-nan, Tyø-kheo trong luùc quaùn thì bieát noäi khoâng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi khoâng, ñoù laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, Tyø-kheo haõy baèng ngoaïi khoâng thaønh töïu an truï. Vò aáy sau khi ngoaïi khoâng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi ngoaïi khoâng. Naøy A-nan, nhö vaäy Tyø-kheo trong luùc quaùn thì bieát ngoaïi khoâng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi ngoaïi khoâng. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, Tyø-kheo haõy baèng noäi ngoaïi khoâng thaønh töïu an truï. Vò aáy sau khi noäi

11. Nghóa laø sau khi chöùng nhaäp Sô thieàn. Paøli noùi: töø Sô thieàn ñeán Töù thieàn.

ngoaïi khoâng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi ngoaïi khoâng. Naøy A-nan, nhö vaäy Tyø-kheo trong luùc quaùn thì bieát noäi ngoaïi khoâng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi noäi ngoaïi khoâng. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, haõy baèng baát di ñoäng thaønh töïu an truï. Vò aáy sau khi baát di ñoäng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi baát di ñoäng. Naøy A-nan, nhö vaäy Tyø-kheo trong luùc quaùn thì bieát baát di ñoäng thaønh töïu an truï, taâm khoâng di ñoäng, höôùng ñeán gaàn, ñöôïc trong vaét, an truï, giaûi thoaùt ñoái vôùi baát di ñoäng. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, vò Tyø-kheo aáy vôùi taâm an truï treân truï xöù naøy, neáu muoán kinh haønh, Tyø-kheo aáy töø thieàn thaát ñi ra, ñi kinh haønh treân khoaûng ñaát troáng, trong boùng maùt cuûa thieàn thaát, caùc caên höôùng vaøo trong taâm, khoâng höôùng ra ngoaøi, laáy phía sau taùc yù laøm phía tröôùc. Kinh haønh nhö vaäy roài, trong taâm khoâng sanh tham lam, öu saàu, aùc baát thieän phaùp. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, Tyø-kheo vôùi taâm an truï treân truï xöù naøy, neáu muoán toïa ñònh, Tyø-kheo aáy rôøi khoûi choã kinh haønh, ñeán cuoái con ñöôøng kinh haønh, traûi ni-sö-ñaøn, ngoài kieát giaø. Sau khi ngoài nhö vaäy vöõng vaøng roài, trong taâm khoâng sanh tham lam, öu saàu, aùc baát thieän phaùp. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, Tyø-kheo vôùi taâm an truï trong truï xöù naøy, neáu muoán coù suy nieäm12, thì

Tyø-kheo aáy ñoái vôùi ba söï suy nieäm veà aùc baát thieän naøy laø nieäm duïc, nieäm nhueá vaø nieäm haïi, ñöøng suy nieäm ñeán ba suy nieäm aùc baát thieän aáy. Ñoái vôùi ba suy nieäm thieän laø: nieäm voâ duïc, nieäm voâ nhueá, nieäm voâ haïi, haõy suy nieäm treân ba suy nieäm thieän aáy. Sau khi suy nieäm nhö vaäy roài, trong taâm khoâng sanh tham lam, öu saàu, aùc baát thieän phaùp, ñoù goïi laø chaùnh tri. “Naøy A-nan, Tyø-kheo aáy ñoái vôùi nhöõng luaän baøn khoâng phaûi laø Thaùnh luaän, khoâng töông öng nghóa13, töùc laø luaän baøn veà nhöõng vaán ñeà vua chuùa, vaán ñeà ñaïo taëc, vaán ñeà ñaáu tranh, vaán ñeà aåm thöïc, vaán ñeà ñaøn baø, vaán ñeà ñoàng nöõ, vaán ñeà daâm nöõ, vaán ñeà theá gian, vaán ñeà taø ñaïo, vaán ñeà trong bieån. Vò aáy khoâng baøn luaän caùc loaïi suùc sanh luaän nhö vaäy. Neáu coù nhöõng vaán ñeà thuoäc Thaùnh luaän, töông öng nghóa, khieán taâm nhu hoøa, khoâng coù nhöõng söï che ñaäy14, töùc laø vaán ñeà thí, vaán ñeà giôùi, vaán ñeà ñònh, vaán ñeà giaûi thoaùt, vaán ñeà giaûi thoaùt tri kieán, vaán ñeà tieäm giaûm15, vaán ñeà khoâng tuï hoäi, vaán ñeà thieåu duïc, vaán ñeà tri tuùc, vaán ñeà voâ duïc, vaán ñeà ñoaïn, vaán ñeà dieät, vaán ñeà tónh toïa, vaán ñeà duyeân khôûi. Sau khi luaän baøn nhöõng vaán ñeà maø Sa-moân luaän baøn nhö vaäy roài, trong taâm khoâng sanh tham lam, öu saàu, aùc baát thieän phaùp. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Laïi nöõa, naøy A-nan, coù naêm coâng ñöùc cuûa duïc, khaû laïc, khaû yù, khaû nieäm, saéc aùi laïc töông öng vôùi duïc; ñoù laø, saéc ñöôïc bieát bôûi maét, tieáng ñöôïc bieát bôûi tai, höông ñöôïc bieát bôûi muõi, vò ñöôïc bieát bôûi löôõi, xuùc ñöôïc bieát bôûi thaân. Tyø-kheo vôùi taâm chuyeân chuù16 maø

12.

Nieäm, töùc taàm, suy taàm hay toan tính. Coù ba baát thieän taàm: duïc taàm, nhueá taàm vaø haïi taàm. Paøli: tayo

akusala-vitkkaø: kaøma-vitakko, vyaøpaøda-vitakko, avihiös-vitakko. Xem, D.33 Saígìtisuttanta.

13.

Khoâng lieân heä ñeán muïc ñích cuûa Thaùnh ñaïo.

14.

Paøli: cetovinìvaraòasappayaø, taâm ñöôïc côûi môû, khoâng bò che ñaäy.

15.

Tieäm toån xem kinh 91 ôû tröôùc.

16.

Nguyeân Haùn: chí ñaùo coù leõ Paøli laø abhikhaòaö (thöôøng xuyeân) ôû ñaây hieåu laø abhikkantaö (vöôït leân).

quaùn17 naêm dieäu duïc naøy, tuøy theo dieäu duïc aáy maø coù haønh aáy trong taâm18. Vì sao vaäy? Khoâng tröôùc, khoâng sau, naêm duïc coâng ñöùc naøy tuøy theo duïc coâng ñöùc naøo maø coù haønh aáy trong taâm. “Naøy A-nan, Tyø-kheo trong luùc quaùn thì bieát naêm coâng ñöùc cuûa duïc naøy, tuøy theo coâng ñöùc duïc naøo maø coù haønh aáy trong taâm. Tyø-kheo aáy vôùi coâng ñöùc duïc naøy hay coâng ñöùc duïc kia quaùn laø voâ thöôøng, quaùn suy hao, quaùn voâ duïc,

quaùn ñoaïn, quaùn dieät, quaùn ñoaïn xaû ly. Neáu naêm coâng ñöùc duïc naøy coù duïc, bò nhieãm duïc, chuùng töùc thì bò tieâu dieät. Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo khi quaùn nhö vaäy thì bieát naêm coâng ñöùc duïc naøy coù duïc vaø bò nhieãm duïc, chuùng ñaõ bò ñoaïn tröø roài. Ñoù goïi laø chaùnh tri. “Laïi nöõa, naøy A-nan, coù naêm thuû uaån19, saéc thuû uaån, thoï, töôûng, haønh, thöùc thuû uaån. Tyø-kheo nhö vaäy maø quaùn söï höng suy, quaùn saùt raèng, ñaây laø saéc, ñaây laø söï taäp khôûi cuûa saéc, ñaây laø söï dieät q-N c,!

“Naøy A-nan, haõy laéng nghe, haõy kheùo tö nieäm. Ta seõ phaân bieät ñaày ñuû cho thaày nghe.” Toân giaû A-nan vaâng lôøi laéng nghe. Ñöùc Phaät noùi: “Naøy A-nan, nhö Lai khoâng phaûi vì ñeå ñöôïc nhöõng gì chöa ñöôïc, thu hoaïch nhöõng gì chöa thu hoaïch, chöùng ngoä nhöõng gì chöa chöùng ngoä maø soáng nôi röøng vaéng, trong röøng saâu, döôùi goác caây, hoaëc ôû treân söôøn cao, vaéng baët khoâng tieáng ñoäng, xa laùnh, khoâng coù boùng ngöôøi, tuøy thuaän maø tónh toïa. Naøy A-nan, vì hai yù nghóa maø Nhö Lai soáng nôi röøng vaéng, trong röøng saâu, döôùi goác caây, hoaëc ôû treân söôøn cao, vaéng baët khoâng tieáng ñoäng, xa laùnh, khoâng coù boùng ngöôøi, tuøy thuaän maø tónh toïa. Moät laø soáng an laïc ngay trong hieän taïi cho chính mình. Hai laø töø maãn ñoái vôùi nhöõng ngöôøi ñôøi sau. “Hoaëc giaû, ñôøi sau ngöôøi ngöôøi noi boùng Nhö Lai maø soáng nôi röøng vaéng, trong röøng saâu, döôùi goác caây, hoaëc ôû treân söôøn cao, vaéng baët khoâng tieáng ñoäng, xa laùnh, khoâng coù söï döõ, khoâng coù boùng ngöôøi, tuøy thuaän maø tónh toïa. Naøy A-nan, chính vì nghóa lôïi naøy maø Nhö Lai soáng trong röøng vaéng, trong röøng saâu, döôùi goác caây, hoaëc ôû treân söôøn cao, vaéng baët khoâng tieáng ñoäng, xa laùnh, khoâng coù giaän döõ, khoâng coù boùng ngöôøi, tuøy thuaän tónh toïa. Hoaëc soáng ôû nôi ñoù maø hoïc söï vieãn ly, tinh caàn, ñöôïc taêng thöôïng taâm, soáng an laïc ngay trong ñôøi hieän taïi. “Nhö Lai sau khi hoïc söï vieãn ly, tinh caàn, soáng an oån khoaùi laïc roài, theo caùc vò Phaïm haïnh maø trôû veà vôùi caùc Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Nhö Lai sau khi theo caùc vò phaïm haïnh trôû veà vôùi caùc Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di roài, khoâng töï cao maø trôû veà nhaø. “Naøy A-nan, neáu vò aáy chöùng ngoä baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, thì Ta khoâng noùi vò aáy coù söï chöôùng ngaïi. Nhöng neáu vò aáy chöùng ñaéc Boán taêng thöôïng taâm24, soáng an laïc trong ñôøi hieän taïi, voán do tröôùc kia soáng tinh caàn, khoâng phoùng daät, thì ôû ñaây, hoaëc giaû coù theå bò thoái thaát vì söï tuï hoäi ñoâng ñaûo nhieàu ñeä töû. “Laïi nöõa, naøy A-nan, ñeä töû cuûa Toân sö aáy noi theo Toân sö maø soáng nôi röøng vaéng, trong röøng saâu, döôùi goác caây, hoaëc ôû treân söôøn cao, vaéng baët khoâng tieáng ñoäng, xa laùnh, khoâng coù söï döõ, khoâng coù boùng ngöôøi, tuøy thuaän tónh toïa. Hoaëc soáng taïi nôi ñoù maø hoïc söï vieãn ly, tinh caàn, ñöôïc taêng thöôïng taâm, soáng an laïc ngay trong ñôøi hieän taïi. Vò aáy sau khi hoïc söï vieãn ly, tinh caàn, soáng an oån khoaùi laïc roài theo caùc vò phaïm haïnh maø trôû veà vôùi caùc Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Vò aáy sau khi theo caùc vò phaïm haïnh trôû veà vôùi caùc Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di roài beøn töï cao maø trôû veà nhaø. Nhö vaäy laø phieàn luïy cho caùc vò phaïm haïnh vaø cuõng bò phieàn luïy bôûi caùc phaùp aùc

baát thieän, goác reã cuûa söï höõu trong töông lai, phieàn nhieät, khoå baùo, nhaân cuûa sanh-giaø-beänh-cheát. Ñoù goïi laø phieàn luïy cho caùc phaïm haïnh. “Naøy A-nan, trong söï phieàn luïy Toân sö vaø ñeä töû, söï phieàn luïy cho caùc phaïm haïnh raát laø baát khaû, khoâng khaû laïc, khoâng khaû aùi, raát laø khoâng khaû yù, khaû nieäm. Cho neân, naøy A- nan, caùc ngöôi haõy haønh söï töø hoøa ñoái vôùi Ta, ñöøng gaây söï oaùn haän. “Naøy A-nan, theá naøo laø ñeä töû ñoái vôùi Toân sö maø gaây söï oaùn haän, khoâng haønh söï töø hoøa? “Neáu Toân sö thuyeát phaùp cho ñeä töû, laø vì thöông yeâu, lo laéng, mong caàu thieän lôïi vaø phöôùc laønh, mong caàu söï an oån khoaùi laïc cho ñeä töû maø phaùt khôûi töø bi taâm, noùi raèng, ‘Ñaây

24. Töù taêng thöôïng taâm, ôû ñaây chæ Boán tònh löï hay Töù thieàn.

laø ñieàu höõu ích. Ñaây laø söï an laïc. Ñaây laø söï höõu ích an laïc’. Neáu ñeä töû aáy maø khoâng cung kính, cuõng khoâng tuøy thuaän theo, khoâng an truï nôi chaùnh trí, taâm khoâng höôùng ñeán phaùp tuøy, phaùp haønh, khoâng thoï laõnh chaùnh phaùp, traùi phaïm nhöõng ñieàu Toân sö daïy, khoâng ñöôïc ñònh, ñeä töû nhö vaäy laø ñoái vôùi Toân sö maø gaây söï oaùn haän, khoâng haønh söï töø hoøa. “Neáu Toân sö thuyeát phaùp cho ñeä töû, thöông yeâu, lo laéng, mong caàu thieän lôïi vaø an laønh, mong caàu söï an oån khoaùi laïc cho ñeä töû phaùt khôûi töø bi taâm maø noùi raèng, ‘Ñaây laø ñieàu höõu ích. Ñaây laø söï an laïc. Ñaây laø söï höõu ích an laïc’. Neáu ñeä töû thuaän haønh theo, an laäp nôi chaùnh trí, taâm quy höôùng ñeán phaùp tuøy, phaùp haønh, thoï laõnh Chaùnh phaùp, khoâng traùi phaïm lôøi giaùo huaán cuûa Toân sö, coù theå ñöôïc ñònh. Vò ñeä töû nhö theá laø ñoái vôùi Toân sö maø haønh söï töø hoøa, khoâng gaây söï oaùn haän. “Cho neân naøy A-nan, caùc ngöôi ñoái vôùi Ta haõy haønh söï töø hoøa, khoâng gaây söï oaùn haän. Vì sao vaäy? Naøy A-nan, Ta khoâng noùi nhö vaày ‘Nhö ngöôøi thôï goám laøm ngoùi25.’ Nhöng, naøy A-nan, Ta noùi: ‘Nghieâm khaéc, khaéc khoå26.’ Nghieâm caáp chí khoå. Caùi gì chaéc thaät, caùi aáy ñöùng vöõng27. Ñöùc Phaät thuyeát nhö vaäy, Toân giaû A-nan vaø caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät daïy xong, hoan hyû phuïng haønh.

25. Ngöôøi thôï goám bao giôø cuõng phaûi nheï tay ñoái vôùi ngoùi. Nhöng moät vò Toân sö khoâng chæ nuoâng chieàu ñeä töû. Nhö “ñaøo sö taùc ngoõa” Paøli: yathaø kumbakaøro aømake aømakamatte, nhö thôï goám ñoái vôùi ñoà goám chöa nung chín. 26. Nghieâm caáp chí khoå Paøli: niggayha niggayha, pavayha pavagha, khieån traùch khieån traùch, taùn thaùn taùn thaùn. 27. Nhöôïc chaân thaät giaû, taát naêng vaõng giaû Paøli: yo saøro so thassati.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.